

Date și fapte istorice săcălăzene

La Timișoara și Săcălaz identificarea românilor s-a făcut de către o comisie formată din doi ofițeri români și unul german în perioada 1-7 Mai 1941.

Președintele comisiei a fost maiorul Ion Bădiceanu din Regimentul I Artilerie. Din totalul de 1728 de prizonieri de la Săcălaz (1700 soldați și subofițeri și 28 ofițeri) 1112 au fost de origine română, iar din lagărele de la Timișoara au fost triați 802 prizonieri de origine română.

Ambelor grupuri li s-au împărțit panglici tricolore pentru a fi identificați, recunoscuți, dar și pentru ca românii din alte lagăre să se cunoască între ei. Printre prizonierii de origine română din aceste lagăre s-au aflat și urmașii foștilor săcălăzeni din Toracu Mare : Petre Jurma, Băceanu Gheorghe și Ion Todor, iar din Toracu Mic urmași ai seredienților : Gligor Popi, Sima Martin, Costa Baloș, Cira Iancu, Gheroghe Beșu și Todor Nedelcu. Cruntă soartă le-a hărăzit Dumnezeu să-și vadă pământul strămoșilor de după gardurile de sârmă ghimpată.

Planul de repatriere al prizonierilor a fost pregătit încă din 24c mai 1941, cu contribuția Misiunii Militare germane care ea pus la dispoziție mijloacele de transport feroviare și navale. Timocenii, 507 la număr, au părăsit Timișoara la 28 mai, iar în 29 mai au trecut Dunărea pe la Turnu Severin. Celalti ,în 30 mai, au fost adunați la „ Grădina Capitol,, din Timișoara, unde au avut loc festivitățile de despărțire. Au luat cuvântul:generalul Emanoil Bărzotescu, primarul Timișoarei Eugeniu Pop, preotul Adam Fiștea, inginerul Ștefan Ardelean și colonelul german Heublein, după care a avut loc o defilare a coloanelor de prizonieri pe bulevardul Ferdinand. Înainte de înbarcarea în trenuri au primit hrană rece și un pachet cu daruri. În dimineața zilei de 31 mai, după ce i-a inspectat generalul Corneliu Dragalina, trenul s-a pus în mișcare pe ruta: Moșnița –Vârșeț-Alibunar-Panciova. Maiorul Ion Brădoceanu a însoțit transportul de prizonieri până la Belgrad.

Documentele vremii consemnează manifestările de mulțumire și bucurie ale repatriaților, către autoritățile române , cât și ecoul în rândul populației românești la sud de Dunăre și în Banatul iugoslav, despre cum au fost tratați și primiți de populația românească pe parcursul timpului petrecut în lagărele din România.

(Fragment din nonografia Săcălaz- Timp și istorie)